

Samenspel landelijk en gemeentelijk inkomensbeleid

Een onderzoek naar de armoedeval in gemeente Den Helder

Een onderzoek in opdracht van de gemeente Den Helder om na te gaan in hoeverre inwoners die vanuit de bijstand betaalde arbeid aanvaarden, er door verlies aan landelijke en gemeentelijke regelingen financieel op achteruitgaan.

Stimulansz

John Nuyten, adviseur
Karin van Nuland, adviseur
oktober 2019

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	3
I. Inleiding	4
II. Opzet van het onderzoek	5
III. Resultaten landelijke toeslagen gecombineerd met gemeentelijke regelingen	9
IV. Conclusie	14
V. Aanbevelingen..... <i>volgen na presentatie</i>	15
Bijlagen	

Managementsamenvatting

Gaan mensen die vanuit de bijstand gaan werken er op enig moment financieel op achteruit omdat het recht op gemeentelijke regelingen voor inkomensondersteuning afbouwt of vervalt?

Uit dit onderzoek door Stimulansz blijkt dat er in sommige gevallen inderdaad sprake is van een armoedeval in de gemeente Den Helder.

Deze armoedeval ontstaat vanuit de volgende factoren:

1. De landelijke toeslagen nemen geleidelijk af naarmate het inkomen stijgt. Deze toeslagen veroorzaken geen armoedeval, maar verminderen wel de groei van het besteedbaar inkomen bij een groeiend loon.
2. De gemeentelijke regelingen kennen een inkomenstoetsgrens. Mensen die een inkomen krijgen dat net hoger is dan deze inkomenstoetsgrens, verliezen de gemeentelijke toeslagen. Als gevolg hiervan daalt het besteedbaar inkomen.

Uit het onderzoek blijkt dat de armoedeval in de gemeente Den Helder voorkomt bij alleenstaande ouders en echtparen met kinderen. Onderstaande tabel geeft een overzicht waar de armoedeval optreedt en wat de hoogte van die armoedeval is.

Armoedeval per huishoudtype per maand:

Huishoudtype	Werk 130% bijstandsniveau	Werk 150% bijstandsniveau	Werk 170% bijstandsniveau
Alleenstaande	-	-	-
Alleenstaande met 2 kinderen	€ 67	-	-
Echtpaar met 2 kinderen	€ 170	€ 214	€ 26

De armoedeval wordt veroorzaakt door de relatief lage en strikte inkomenstoetsgrens. De armoedeval ontstaat doordat bij een inkomen van 120% van bijstandsnorm, het inkomen de grens overschrijdt zodat alle gemeentelijke vergoedingen wegvallen. De uitstroomb subsidie van € 750 per jaar vanaf het wettelijke minimumloon voorkomt de armoedeval niet.

Bij echtparen met kinderen is de armoedeval het sterkst. Dit komt omdat het wegvallen van de gemeentelijke vergoedingen plaatsvindt op het moment dat ook de landelijke toeslagen geleidelijk aan het afnemen zijn.

De afhankelijkheid van landelijke en gemeentelijke toeslagen is groot; mensen met een laag inkomen zijn in Nederland voor hun inkomen erg afhankelijk van toeslagen. Voor de arbeidsinschakeling is de combinatie van onduidelijkheid en afhankelijkheid daarom een probleem. Maar ook de onzekerheid omtrent wanneer wel en wanneer geen recht op de toeslagen is een remmende factor voor arbeidsinschakeling.

De gemeente Den Helder kan winst behalen door in haar minimabeleid af te zien van categoriale inkomenstoetsgrenzen en toe te werken naar een systeem van geleidelijke afbouw van de gemeentelijke vergoedingen bij een stijgend inkomen. Of nog beter... toe te werken naar maatwerk. De uitstroompremie wordt uitgekeerd bij een relatief hoog inkomen. Deze uitstroompremie kan uitgekeerd worden bij uitstroom tot een maximaal jaar inkomen.

Verder wordt geadviseerd om te investeren in een manier om laagdrempelig maar nauwkeurig zichtbaar te maken welke toeslagen, landelijk en gemeentelijk, bij een bepaald inkomen horen, zodat onderbenutting (of het niet benutten) wordt voorkomen. Ondersteuning bij het aanpassen van de toeslagen bij het aanvaarden van werk, is een aanbeveling.

I. Inleiding

Dit onderzoek behandelt de volgende centrale vraagstelling: gaan mensen die vanuit de bijstand gaan werken er op enig moment financieel op achteruit omdat het recht op landelijke en/of gemeentelijke regelingen voor inkomensondersteuning afbouwt of vervalt?

De gemeente Den Helder heeft Stimulansz gevraagd om te onderzoeken:

1. voor welke gemeentelijke regelingen de verschillende huishoudtypes met een laag inkomen in aanmerking komen;
2. hoeveel deze regelingen bijdragen aan het maandinkomen; en
3. in welke mate het maandinkomen inclusief deze gemeentelijke regelingen zich gedraagt bij een steeds iets hoger wordend maandloon.

Het doel van het onderzoek is om een objectief beeld te vormen van het samenspel tussen landelijke en gemeentelijke regelingen voor inkomensondersteuning, en of er ergens sprake kan zijn van een feitelijke inkomensachteruitgang, terwijl het maandloon is gestegen (de zogenaamde armoedeval).

De resultaten van het onderzoek zijn gepresenteerd aan de gemeente Den Helder op 20 januari 2020.

II. Opzet van het onderzoek

Inleiding

De onderzoeksvraag is 'gaan mensen die vanuit de bijstand gaan werken er op enig moment financieel op achteruit omdat het recht op landelijke en/of gemeentelijke regelingen voor inkomensondersteuning afbouwt of vervalt?'

De onderzoeksvraag kent 3 onderliggende vragen:

1. Welke landelijke en gemeentelijke regelingen voor inkomensondersteuning spelen een rol bij het aanvaarden van werk vanuit de bijstand?
2. Wanneer is er sprake van recht/geen recht op deze regelingen?
3. Wat is de hoogte van de regelingen?

Overzicht van de relevante regelingen

Het bepalen van de hoogte van de te onderzoeken inkomsten uit werk

In dit onderzoek is uitgegaan van percentages van de toepasselijke bijstandsnorm (het wettelijk minimum). Onderstaande tabel geeft aan welke inkomens en huishoudsituaties zijn onderzocht. Het onderzochte inkomen loopt op van 100% van de bijstandsnorm tot 170% van de bijstandsnorm. De reden om het inkomen te vinden door percentages van de bijstandsnorm te nemen, is om zo aan te kunnen sluiten bij de manier waarop gemeenten rekenen in hun minimabeleid¹.

Daarnaast worden de relevante regelingen voor inkomensondersteuning meegenomen.

Landelijke toeslagen en heffingskortingen:

- a. Huurtoeslag
- b. Zorgtoeslag
- c. Kindgebonden budget
- d. Combinatiekorting
- e. Algemene heffingskorting (minstverdienende partner)
- f. Kinderbijslag

Gemeentelijke (decentrale) regelingen

- a. Bijzondere bijstand
- b. Individuele inkomenstoeslag
- c. Individuele studietoeslag
- d. Kwijtschelding gemeentelijke heffingen
- e. Jeugdfonds Sport & Cultuur
- f. Het kindpakket
- g. Uitstroompremie

Wanneer is er sprake van recht/geen recht op deze regelingen?

Landelijke toeslagen en heffingskortingen:

Omdat er bij het arbeidsinkomen wordt gerekend met een oplopend percentage van het sociaal minimum, dat per definitie netto is uitgedrukt, gaat het om een netto-inkomen. De (afbouw van) reguliere algemene heffingskorting en arbeidskorting speelt daarom hier geen rol.

Voor alle toeslagen geldt dat de aanvrager tot de doelgroep van de regeling moet behoren. Verder geldt voor alle toeslagen, met uitzondering van de kinderbijslag, dat ze afhankelijk zijn van het inkomen van de aanvrager.

¹ Het sociaal minimum, of de bijstandsnorm, is het normbedrag volgens de Participatiewet.

De huurtoeslag, zorgtoeslag en het kindgebonden budget kennen een **geleidelijke** afbouw in vergoedingshoogte naarmate het inkomen stijgt. De combinatiekorting stijgt juist als het inkomen uit werk stijgt, terwijl de algemene heffingskorting (minstverdienende partner) in de praktijk vanwege maximering gelijk blijft.

Gemeentelijke regelingen

Bij de gemeenten Den Helder zijn de minimaregelingen inkomensafhankelijk. De gemeente hanteert bij de regelingen (met uitzondering van de bijzondere bijstand) een **inkomenstoetsgrens**² om aanvragers wel of niet toe te laten tot de regeling. De inkomenstoetsgrens werkt als volgt: iedere aanvrager met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm kan worden toegelaten tot de regeling en krijgt de volledige vergoedingen die hierbij horen. Iedereen met een inkomen boven de inkomenstoetsgrens (120% bijstandsnorm) wordt volledig uitgesloten van de regeling. Dit geldt ook voor inkomens die de inkomenstoetsgrens net overschrijden.

Uitzondering is de bijzondere bijstand. Het recht op bijzondere bijstand (een vergoeding voor onvoorzienbare en niet uit het reguliere inkomen te betalen kosten) wordt bepaald aan de hand van een (inkomens-) **draagkracht**-berekening. Deze berekening bepaalt hoeveel draagkracht de aanvrager zelf heeft. De draagkracht is het bedrag wat de aanvrager eerst zelf kan bijdragen in de kosten; de vergoeding is dan het gedeelte van de kosten wat aanvrager niet kan betalen. De draagkracht neemt ook geleidelijk toe bij een stijgend inkomen, waardoor het recht op een vergoeding geleidelijk afneemt.³ Deze draagkrachtsystematiek sluit aan bij het maatwerkprincipe van de Participatiewet.

Wat bepaalt de hoogte van de regelingen?

Landelijke toeslagen en heffingskortingen:

De **huurtoeslag** is naast inkomensafhankelijk ook afhankelijk van

- de hoogte van de huur en
- het aantal personen dat de woning bewoont.

De **zorgtoeslag** is inkomensafhankelijk. De hoogte van de toeslag hangt af van het hebben van een partner.

Het **kindgebonden budget** is inkomensafhankelijk. De hoogte van het budget hangt af van de aanwezigheid van een partner. Zonder partner (alleenstaande ouder) is er een ophoging van het budget. Verder is de hoogte afhankelijk van het aantal kinderen.

De **combinatiekorting** is inkomensafhankelijk in de zin dat de combinatiekorting toeneemt bij een stijgend loon. De combinatiekorting geldt voor alleenstaande ouders met inkomen uit werk en tweeverdieners.

De **algemene heffingskorting** (minst verdienende partner) wordt alleen toegepast bij personen met een partner. Als het inkomen van de partner zo laag is dat deze de algemene heffingskorting niet kan verzilveren, dan kan de aanvrager/kostwinner deze heffingskorting krijgen.

² Deze inkomenstoetsgrens speelt een belangrijke rol op het moment dat de oorzaken van de armoedeval worden geanalyseerd

³ Verduidelijking met een voorbeeld: € 100 aan bijzondere kosten en een eigen draagkracht van € 40 betekent een vergoeding van de gemeente van € 60. Als de eigen draagkracht met het inkomen groeit tot € 80, dan daalt de gemeentelijke vergoeding naar € 20.

De **kinderbijslag** is niet inkomensafhankelijk, de hoogte hangt van het aantal en de leeftijd van de kinderen waarvoor men zorgt.

Gemeentelijke regelingen:

De hoogte van de **bijzondere bijstand** wordt bepaald door

- de draagkracht van de aanvrager, en
- de hoogte van de te vergoeden kosten.

In theorie is de hoogte dus onbegrensd. In het onderzoek zal er daarom worden uitgegaan van stelposten.

De hoogte van de **individuele inkomenstoelage** (IIT) wordt bepaald door het gemeentelijk beleid. Het lokale beleid bepaalt de hoogte van de inkomenstoetsgrens. Verder bepaalt de gemeente de hoogte van de toeslag voor groepen, te weten alleenstaanden, alleenstaande ouders en aanvragers met partners. In de gemeente Den Helder kunnen inwoners met maximaal 110% van de bijstandsnorm aanspraak maken op de volgende toeslag:

- Voor gehuwden/samenwonenden € 565
- Voor een alleenstaande ouder € 565
- Voor een alleenstaande € 395

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen wordt beslist aan de hand van de Leidraad Invordering. De hoogte van de kwijtschelding is afhankelijk van de betaalcapaciteit van de aanvrager en van de hoogte van de aanslag. Als de betaalcapaciteit nul is, dan wordt de hele aanslag kwijtgescholden, als er betaalcapaciteit is, maar deze is lager dan de aanslag, dan wordt de aanslag gedeeltelijk kwijtgescholden. Als de betaalcapaciteit hoger is dan de aanslag dan moet deze gewoon worden betaald.⁴

Het verzamelen van de onderzoeksdata

Het bepalen van de 'gemiddelde' aanvrager

De volgende 3 aanvraagprofielen zijn gekozen:

1. Een alleenstaande, geboren in 1970;
2. Een alleenstaande ouder met 2 kinderen, geboren 2006 en respectievelijk 2009;
3. Een echtpaar, geboren in 1970 en 1971, met 2 kinderen, geboren 2006 en respectievelijk 2009.

Deze keuze is als volgt tot stand gekomen:

- a. Het onderscheid alleenstaande, alleenstaande ouder en echtpaar sluit aan bij de normensystematiek uit de Participatiewet en wordt door alle gemeenten gebruikt als basis voor hun minimabeleid.
- b. Vanwege de onderzoeksvraag zijn personen met de pensioengerechtigde leeftijd buiten beschouwing gelaten.
- c. Door kinderen te kiezen in de schoolgaande leeftijd tot en met 12 jaar wordt het merendeel van de gemeentelijke kindpakketten/meedoenregelingen meegenomen in het onderzoek.

Samenvattend geeft deze keuze het meest representatieve beeld, waarbij het ook eenvoudig is om de onderzoeksresultaten voor te stellen bij 3 of meer kinderen.

⁴ Verduidelijking met een voorbeeld: de aanslag bedraagt € 400, er is een betaalcapaciteit van € 300, de kwijtschelding bedraagt dan € 100

Het vaststellen van de resterende stelposten:Huurtoeslag

Er is gekozen voor een huur van € 550 per maand. Bij een te hoge huur ontstaat er geen recht op huurtoeslag en daarmee zou de huurtoeslag buiten het onderzoek blijven. Verder is het eenvoudig voor te stellen wat de resultaten zijn bij een iets hogere of iets lagere huur (respectievelijk een iets hogere en iets lagere huurtoeslag).

Bijzondere bijstand

De hoogte van de bijzondere bijstand in theorie onbegrensd is. In de praktijk blijkt dat een bedrag van € 1.200 aan bijzondere kosten per jaar een redelijke inschatting is. Sommige gemeenten vinden dit zelfs wat ruim geschat. Door € 1.200 per jaar te nemen is het recht op bijzondere bijstand bij een stijgend inkomen goed inzichtelijk te maken.

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen.

Aangezien de hoogte van de kwijtschelding afhankelijk is van de hoogte van de aanslag, moet het onderzoek een redelijke aanslag stellen. In het onderzoek gaan we uit van een aanslag van € 400.

Onderzoeksmethode bij het berekenen van de landelijke toeslagen en heffingskortingen

De te onderzoeken lonen zijn bepaald aan de hand van de percentages op de bijstandsnorm. Met behulp van het koopkrachtmodel van het ministerie van SZW zijn vervolgens voor al deze gezinssituaties en inkomenssituaties de toeslagen en de heffingskortingen doorgerekend.

De grenzen aan de onderzoeksvraag: welke vragen worden niet beantwoord

De onderzoeksvraag moet heel letterlijk genomen worden. Dit onderzoek doet alleen uitspraak over de armoedeval vanuit het **mechanisme** van het landelijk en gemeentelijk inkomensbeleid. Het onderzoek zegt niets over de mate en de wijze waarop het inkomen moet en kan worden besteed.

Kortom: het onderzoek kijkt naar de ontwikkeling van het inkomen en welke gevolgen dat heeft voor de hoogte van de landelijke en gemeentelijke regelingen, maar kijkt niet naar de uitgaven.

Verder: Het onderzoek heeft zich niet expliciet gericht op de complexiteit en onzekerheid voor burgers over wanneer en hoeveel zij recht hebben op de verschillende centrale en decentrale inkomensvoorzieningen, hoewel de cumulatie van verschillende inkomensvoorzieningen daarover wel een beeld geeft.

De grenzen aan de onderzoeksvraag: welke regelingen worden niet behandeldKinderopvangtoeslag

De kinderopvangtoeslag compenseert voor een groot deel de kosten van kinderopvang bij werkende ouders. Wat resteert is de eigen bijdrage. De noodzaak en de omvang van de kinderopvang is individueel bepaald en is daarom buiten dit onderzoek gehouden. In het algemeen geldt dat de kosten van kinderopvang altijd hoger zijn dan de kinderopvangtoeslag. In het kader van een individuele analyse of 'werken gaat lonen' is het aan te raden om alle specifieke verwervingskosten mee te nemen (dus naast kinderopvangkosten ook reiskosten of representatiekosten), maar het valt buiten het kader van dit algemene onderzoek.

III. Resultaten landelijke toeslagen gecombineerd met gemeentelijke regelingen

In dit hoofdstuk worden de landelijke en gemeentelijke regelingen gecombineerd per huishoudtype. Bij alle 3 de huishoudtypes; alleenstaande, alleenstaande ouder en echtparen is een armoedeval gevonden. Hiervoor is een aantal oorzaken aan te wijzen. Deze oorzaken worden in dit hoofdstuk uitgewerkt. Ook wordt de armoedeval berekend en toegelicht per huishoudtype.

Gemeente Den Helder

Armoedeval bij alleenstaanden

In onderstaande grafiek en tabel is per huishoudtype uitgewerkt.

Grafiek: Alleenstaande, gemeente Den Helder

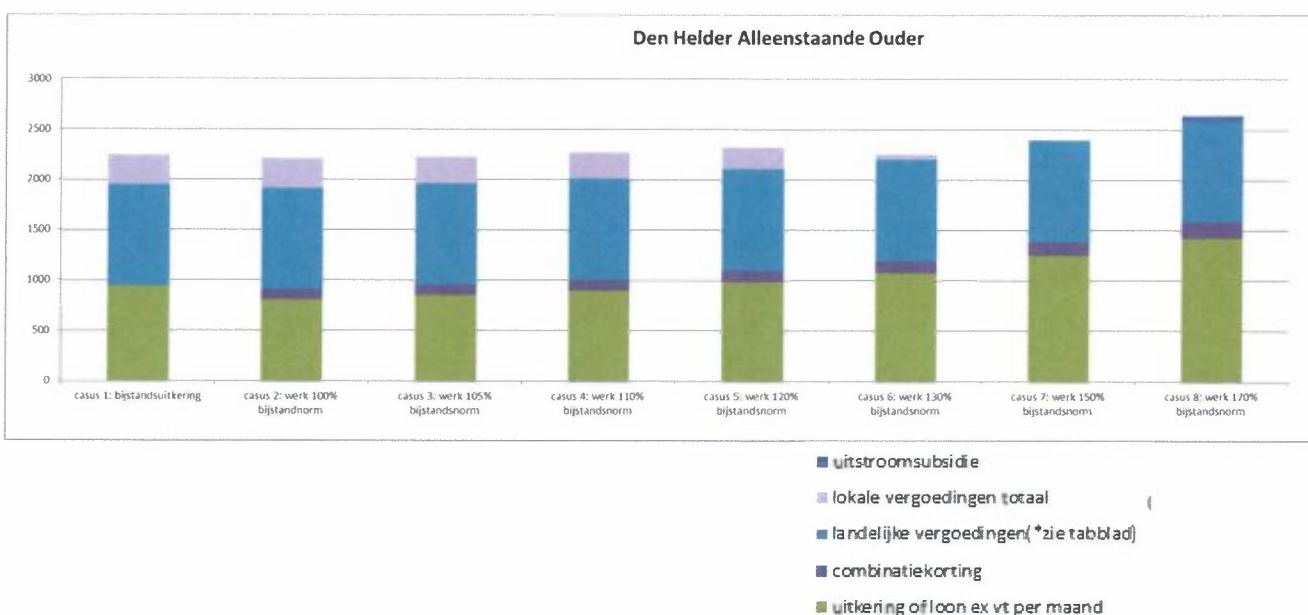
Alleenstaande	casus 1:	casus 2:	casus 3:	casus 4:	casus 5:	casus 6:	casus 7:	casus 8:
	bijstand	werk	werk	werk	werk	Werk	werk	werk
		100% norm	105% norm	110% norm	120% norm	130% norm	150% norm	170% norm
uitkering of loon ex vt per maand	946	946	993	1040	1135	1229	1419	1608
landelijke vergoedingen	372	372	372	372	362	329	253	59
lokaal beleid								
bijzondere bijstand	100	100	100	100	100	53	0	0
individuele inkomenstoelag	33	33	33	33	0	0	0	0
kwietschelding belasting	33	33	0	0	0	0	0	0
lokale vergoedingen totaal	166	166	133	133	100	53	0	0
Uitstroombsubsidie								62
WAT ER BINNENKOMT	1484	1484	1498	1545	1597	1611	1672	1729

Bij de alleenstaande in de gemeente Den Helder treedt de armoedeval niet op wanneer het inkomen stijgt vanuit bijstandsnorm gezien. Door een geleidelijke afbouw van de bijzondere bijstand én de uitstroombpremie wordt de lokale tegemoetkomingen voldoende gefaseerd afgebouwd. Hierdoor wordt een armoedeval voorkomen.

Armoedeval bij alleenstaande ouders

Bij de gemeente Den Helder is sprake van een armoedeval bij een alleenstaande met 2 schoolgaande kinderen. De oorzaak van de armoedeval is het feit dat de gemeente Den Helder, zoals de meeste gemeenten, een inkomenstoetsgrens hanteert bij de regelingen voor ouders met schoolgaande kinderen. De gemeente Den Helder hanteert bij schoolgaande kinderen een inkomenstoetsgrens van 120%. Zo kunnen ouders met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm gebruik maken van het Jeugdfonds Sport en Cultuur en het kindpakket.

Grafiek: Alleenstaande ouder in de gemeente Den Helder

Alleenstaande ouder	casus 1:	casus 2:	casus 3:	casus 4:	casus 5:	casus 6:	casus 7:	casus 8:
	bijstand	werk	werk	werk	Werk	werk	werk	werk
		100% norm	105% norm	110% norm	120% norm	130% norm	150% norm	170% norm
uitkering of loon ex vt per maand	946	815	859	903	991	1079	1256	1428
Combinatiekorting	0	99	103	107	115	123	139	155
landelijke vergoedingen	1005	1005	1005	1005	1005	1005	1005	998
lokaal beleid								
bijzondere bijstand	100	100	100	100	100	53	0	0
individuele inkomenstoelag	47	47	47	47	0	0	0	0
Kwijtschelding	33	33	0	0	0	0	0	0
Buitenschoolse activiteiten (Jeugdfonds cultuur)	37	37	37	37	37	0	0	0
Jeugdfonds sport	37	37	37	37	37	0	0	0
Kindpakket	42	42	42	42	42	0	0	0
lokale vergoedingen totaal	296	296	263	263	216	53	0	0
uitstroomsubsidie								62
WAT ER BINNENKOMT	2247	2215	2230	2278	2327	2260	2400	2643

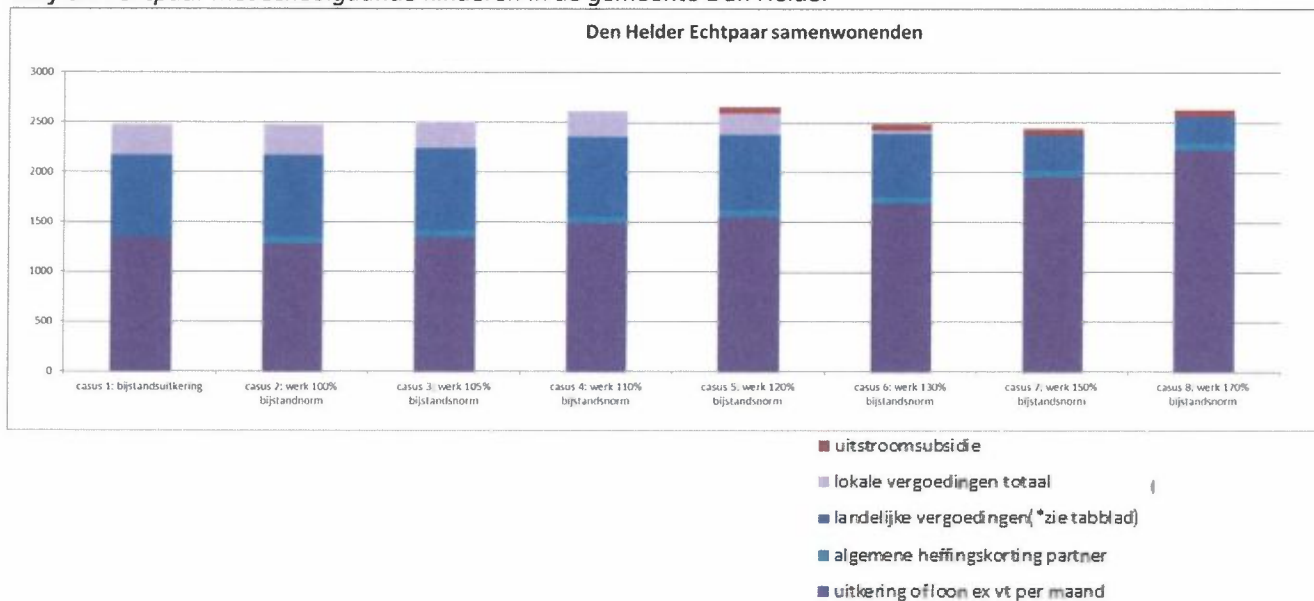
De bijhorende gegevenstabel geeft de armoedeval aan, in rood. Bij een maandelijks inkomen uit werk van € 1.079 bedraagt de armoedeval € 67 per maand. Dit betekent een inkomensterugval van €804 per jaar.

De grafieken en de tabel laten zien dat de val optreedt op het moment dat het maandelijks inkomen tussen €991 en €1.079 bedraagt. Vanaf 121% begint de bijzondere bijstand te dalen, maar het grootste deel van de val wordt veroorzaakt door het 'ineens' wegvallen van Jeugdfonds Sport en Cultuur en het kindpakket. Door het openstellen van Jeugdfonds sport en cultuur of Kindpakket naar 130% van de bijstandsnorm wordt de armoedeval afgevlakt, maar niet voorkomen.

Armoedeval bij echtparen met schoolgaande kinderen

Bij de gemeente Den Helder is er sprake van een armoedeval vanuit de bijstand bij een echtpaar met schoolgaande kinderen. De oorzaak hier is deels identiek aan die bij de alleenstaande ouder. Ook hier zijn de gemeentelijke regelingen met een vaste inkomenstoetsgrens de reden voor een plotseling verlies van alle rechten op een toeslag. De armoedeval bij een echtpaar met kinderen is hoger en houdt langer aan dan bij een alleenstaande ouder. Dit komt omdat de landelijke toeslagen sneller afbouwen bij een echtpaar.

Grafiek: Echtpaar met schoolgaande kinderen in de gemeente Den Helder

echtpaar met kinderen	casus 1:	casus 2:	casus 3:	casus 4:	casus 5:	casus 6:	casus 7:	casus 8:
	bijstand	werk	werk	werk	werk	werk	werk	Werk
		100% norm	105% norm	110% norm	120% norm	130% norm	150% norm	170% norm
uitkering of loon ex vt per maand	1352	1289	1356	1497	1559	1694	1965	2235
algemene heffingskorting partner	0	63	63	63	63	63	63	63
landelijke vergoedingen(*zie tabblad)	829	829	829	799	758	637	354	272
lokaal beleid								
bijzondere bijstand	100	100	100	100	100	32	0	0
individuele inkomens toeslag	47	47	47	47	0	0	0	0
Kwijtschelding	33	33	0	0	0	0	0	0
Buitenschoolse activiteiten (Jeugdfonds cultuur)	37	37	37	37	37	0	0	0
Jeugdfonds sport	37	37	37	37	37	0	0	0
Kindpakket	42	42	42	42	42	0	0	0
lokale vergoedingen totaal	296	296	263	309	216	32	0	0
Uitstroombijstand					62	62	62	62
WAT ER BINNENKOMT	2477	2477	2511	2622	2658	2488	2444	2632

De grafiek en de tabel maken zichtbaar dat de armoedeval toeslaat op het moment dat de kostwinner meer dan € 1.559 netto per maand gaat verdienen. Op het moment dat het inkomen hoger wordt dan 130% van de bijstandsnorm ontstaat een armoedeval van € 170 per maand. Zoals hierboven te zien is, wordt de armoedeval zelfs € 214 per maand bij 150% van de bijstandsnorm; een inkomensterugval van € 2.568 per jaar⁵. De inkomensdaling loopt door tot 170% van een inkomen van de bijstandsnorm.

De oorzaken van deze armoedeval zijn iets complexer dan bij de hiervoor beschreven armoedeval bij een alleenstaande ouder.

De volgende oorzaken gelden hier:

- De landelijke vergoedingen beginnen bij het echtpaar te dalen na 110% van de bijstandsnorm (in de tabel: vanaf casus 4). De landelijke vergoedingen bij de alleenstaande ouder beginnen pas te dalen bij 150% van de bijstandsnorm. Dat komt omdat de bijstandsnorm voor een echtpaar € 1.352 netto per maand bedraagt, en de norm voor een alleenstaande ouder € 946 netto per maand. De landelijke vergoedingen worden echter niet toegekend op percentages van de bijstandsnorm, maar worden bepaald aan de hand van de absolute hoogte van het loon. In alle gevallen dalen de landelijke toeslagen als dit loon € 1.500 netto per maand bedraagt. Dit staat los van het gegeven of dit loon wordt verdiend door een persoon met of zonder partner. Echter; uitgedrukt in percentages van de bijstandsnorm is een inkomen van €1.500 netto per maand wel afhankelijk van het gegeven of iemand met of zonder partner is. Zonder partner is € 1.500 per maand namelijk 160% van de bijstandsnorm, terwijl met partner € 1.500 per maand 110% van de bijstandsnorm bedraagt.

⁵ Dit bedrag is hier ook fors omdat het onderzoek ervan uitgaat dat een gezin alle rechten die de gemeente biedt ook benut. In de praktijk zullen niet alle gezinnen met 2 kinderen een beroep doen op de voorzieningen.

- De gemeente Den Helder bouwt de gemeentelijke regelingen af bij 120% van de bijstandsnorm. De tegemoetkomingen voor kinderen vervallen bij een inkomensgrens van 120% van de bijstandsnorm. De bijzondere bijstand wordt gefaseerd afgebouwd tot 130% van de bijstandsnorm. De uitstroompremie bij samenwonenden of echtparen wordt toegekend vanaf 120% van de bijstandsnorm. De armoedeval wordt door deze staffel iets afgevlakt, maar niet voorkomen.

Resumerend is het wegvallen van de gemeentelijke regelingen, terwijl tegelijkertijd ook de landelijke toeslagen gaan afnemen, de reden van de armoedeval bij echtparen met schoolgaande kinderen.

IV. Conclusie

De centrale vraag 'gaan mensen die vanuit de bijstand gaan werken er op enig moment financieel op achteruit omdat het recht op landelijke en/of gemeentelijke regelingen voor inkomensondersteuning afbouwt of vervalt?' kan nu beantwoord worden, maar het antwoord is niet eenduidig.

Voor de alleenstaande geldt dat er geen armoedeval is bij het huidige armoedebeleid!

Voor de alleenstaande ouder en het echtpaar met kinderen heeft de gemeente Den Helder voor een geleidelijke afbouw van de minimaregelingen gekozen. De tegemoetkoming vanuit het Jeugdfonds Sport en Cultuur en het kindpakket is beschikbaar tot een inkomen van 120% van de bijstandsnorm. De bijzondere bijstand loopt gefaseerd af en bij een inkomen vanaf wettelijk minimumloon is er een uitstroomb subsidie beschikbaar. Dit vlakt de armoedeval af, maar is niet voldoende om die te voorkomen.

Bij een alleenstaande ouder geldt een armoedeval bij de volgende omstandigheden:

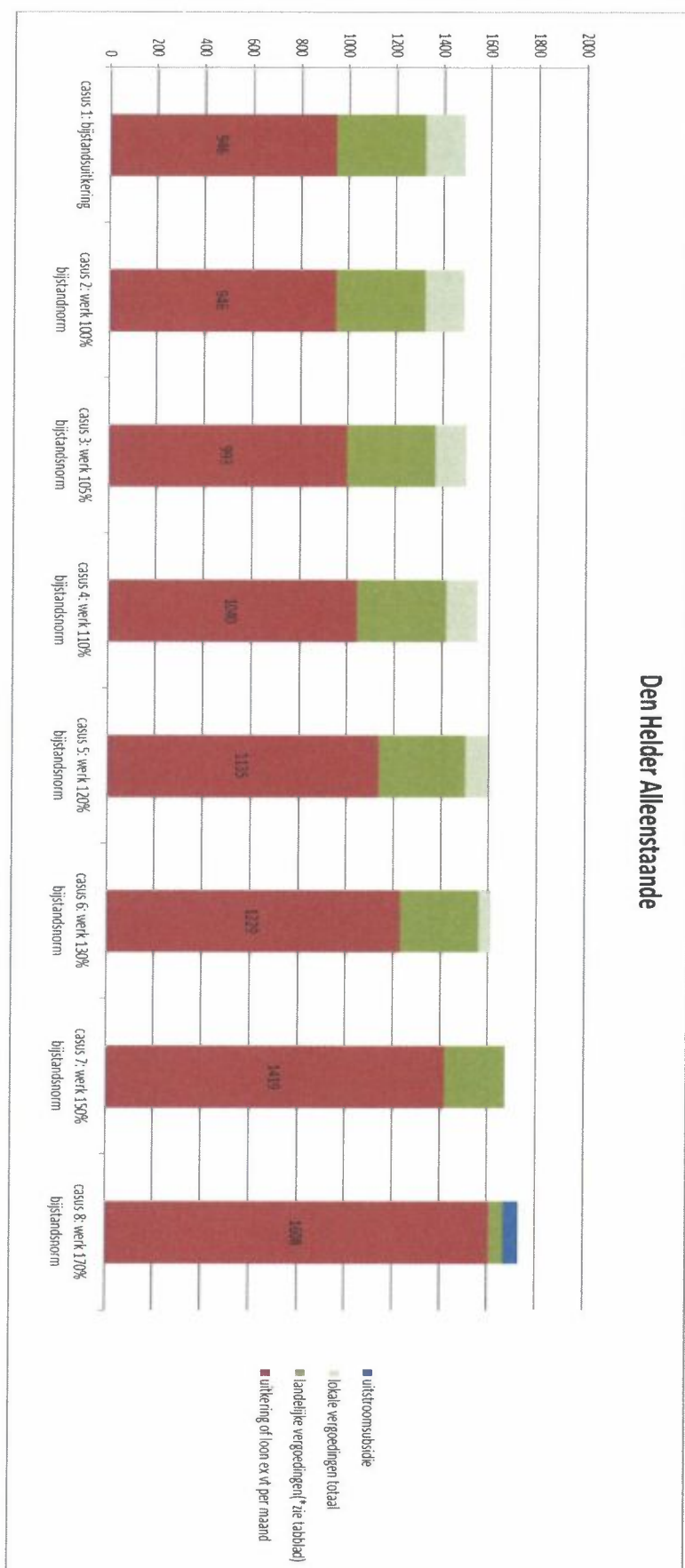
1. Bij een inkomen uit werk of uitkering van 130% van de bijstandsnorm vervallen alle gemeentelijke regelingen, behalve een deel bijzondere bijstand. Ook de tegemoetkomingen aan kinderen, zoals Jeugdfonds Sport en Cultuur en kindpakket komen te vervallen. De armoedeval loopt op naar € 67 per maand.

Bij een echtpaar met kinderen geldt een armoedeval van 130% van het inkomen op bijstandsniveau tot 170% van de bijstandsnorm. De armoedeval schommelt tussen de € 26 en € 214 per maand. De armoedeval bij echtparen met kinderen is groter dan bij een alleenstaande met of zonder kinderen. Dit komt doordat de landelijke toeslagen bij het echtpaar beginnen te dalen na 110% van de bijstandsnorm. De landelijke toeslagen bij de alleenstaande ouder beginnen pas te dalen bij 150% van de bijstandsnorm.

In dat geval zien we dat de gemeentelijke regelingen op basis van dezelfde inkomenstoetsgrens op hetzelfde moment wegvallen, terwijl het inkomen uit werk nog niet hoog genoeg is om dit te compenseren. De diepte van de armoedeval is afhankelijk van de hoogte van de weggevallen gemeentelijke regelingen. In de praktijk kan het om forse bedragen gaan, honderden euro's per jaar, maar de armoedeval is altijd individueel bepaald en afhankelijk van de volgende factoren:

- de hoogte van de vergoedingen die de gemeente per regeling verstrekt, en
- de kosten die het gezin maakt en die door de regelingen worden vergoed.

Bijlagen

Den Helder Alleenstaande Ouder

